

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับสมรรถภาพในการสอนของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง วิชาเอกสังคมศึกษา ในวิทยาลัยครุภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยง เกี่ยวกับนักศึกษาฝึกสอน

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรได้แก่ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง วิชาเอกสังคมศึกษาในวิทยาลัยครุภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 6 วิทยาลัยที่ออกฝึกสอน ในภาคปลายปีการศึกษา 2521 และภาคต้นของปีการศึกษา 2522 จำนวน 115 คน อาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษากลุ่มตัวอย่างประชากรดังกล่าวจำนวน 30 คน และ 100 คน ตามลำดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินผลสมรรถภาพการสอนขึ้นหนึ่งชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ ตอนที่หนึ่ง เกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบเติมคำ

ตอนที่สอง เกี่ยวกับสมรรถภาพในการสอนของนักศึกษา เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 4 ช่วงตามแบบลิเคอร์ทในหัวข้อต่อไปนี้คือ

- ก. สมรรถภาพทางวิชาการ
- ข. สมรรถภาพในการดำเนินการสอน
- ค. สมรรถภาพทางวิชาชีพ
- ง. สมรรถภาพค่านิยมสัมพันธ

ตอนที่สาม เป็นคำถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ของนักศึกษาฝึกสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบประเมินผลสมรรถภาพการสอนของนักศึกษาให้อาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงเป็นผู้ประเมิน คะแนนของอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงรวมกันเป็นคะแนนสมรรถภาพในการสอนของนักศึกษาคนหนึ่ง แล้วนำคะแนนสมรรถภาพในการสอนกับคะแนนเฉลี่ยสะสม (G.P.A.) มาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และทดสอบความมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. ใ้ได้รับแบบประเมินผลสมรรถภาพการสอนคืนร้อยละ 95.83 จากผู้ตอบที่เป็นอาจารย์นิเทศก์ชายร้อยละ 66.96 อาจารย์นิเทศก์หญิงร้อยละ 33.04 อาจารย์พี่เลี้ยงหญิงร้อยละ 69.57 และอาจารย์พี่เลี้ยงชายร้อยละ 30.43
2. คะแนนสัมฤทธิ์ผลในการเรียนกับคะแนนสมรรถภาพในการสอนของนักศึกษาแต่ละวิทยาลัยไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้
3. ความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงเกี่ยวกับสมรรถภาพในการสอนของนักศึกษามีดังนี้คือ
 - 3.1 จุดเด่นของนักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่คือ มีความตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน จุดเด่นที่รองลงมาคือ นักศึกษามีสมรรถภาพค่านิยมสัมพันธที่ดี ส่วนสมรรถภาพในการดำเนินการสอนและวิชาการมีน้อย

3.2 ขอบการของนักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่คือ ยังบกพร่องด้านสมรรถภาพ การดำเนินการสอน เช่น การเตรียมการสอน การใช้อุปกรณ์การสอน การคุมชั้น วิธีสอน ใต้แก่ การใช้เสียงและการตั้งคำถาม ขอบการรองลงมาคือ การขาดความเชื่อมั่นใน ขาดความรอบคอบ และความคล่องแคล่วในการทำงาน ส่วนด้านวิชาการและมนุษยสัมพันธ์ บกพร่องน้อย

3.3 นักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู และผู้ประเมินสมรรถภาพ คาดว่า นักศึกษาดังกล่าวจะสามารถเป็นครูที่ดีในอนาคตได้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยปรากฏว่า สัมฤทธิ์ผลทางการ เรียนกับสมรรถภาพในการสอนไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผู้มีความสามารถในการเรียน ภาคทฤษฎีและวิชาการได้ก็อาจจะไม่สามารถทำการสอนได้ดี อย่างไรก็ตาม ค่ะแนแนเฉลี่ยสะสม ที่นำมาคำนวณค่าสหสัมพันธ์นี้อาจจะไม่เป็นตัวทำนายสมรรถภาพในการสอนอย่างแท้จริงได้ เพราะเป็นคะแนนเฉลี่ยของทุกวิชาที่เรียนก่อนออกฝึกสอน อาจจะมีหลายวิชาที่ไม่จำเป็นในการ นำมาประยุกต์ใช้ในฝึกสอน เพราะระยะเวลาฝึกสอนสั้น หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียน อาจไม่เอื้ออำนวยให้ นอกจากนี้สมรรถภาพในการฝึกสอนยังขึ้นกับองค์ประกอบอื่น ๆ นอก เห็นได้จากสัมฤทธิ์ผลทางการ เรียนทางทฤษฎี จึงทำให้ผลการวิจัยปรากฏ เช่นที่กล่าวมา

ผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ตรงกับรายงานการประชุมปฏิบัติการระดับสูงเกี่ยวกับการฝึกหัดครูที่ได้จัดขึ้น ณ ห้องประชุมศรีศรฯ กระทรวงศึกษาธิการ ระหว่างวันที่ 8 - 17 พฤศจิกายน 2521 ซึ่งได้รวมนักการฝึกหัดครูที่สำคัญของไทยมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ ทบทวนปัญหาที่สำคัญของการฝึกหัดครูในปัจจุบัน ที่ประชุมได้ระบุปัญหาร้ายแรงอันดับที่สามของ การจัดการฝึกหัดครูไว้ว่า... "กระบวนการฝึกอบรมครูยัง เน้นภาคทฤษฎีมากกว่าภาคปฏิบัติ

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมการฝึกหัดครู, รายงานผลการประชุมปฏิบัติการ ระดับสูง. หน้า 2.

ทำให้ผู้ชมการศึกษานักศึกษายุ่งไปแล้วลงมือปฏิบัติไม่ได้จริง เมื่อไปปฏิบัติงานการสอนจึงใช้วิธีบรรยายเป็นส่วนใหญ่...¹ จากผลการวิจัยและรายงานการประชุมปฏิบัติการระดับสูงของนักการศึกษาที่สำคัญของไทยที่กล่าวมานี้ แสดงว่า นักศึกษาที่มีสมรรถภาพในการเรียนภาควิชาการและทฤษฎีไม่สามารถจะนำความรู้และทักษะที่เรียนไปปฏิบัติในสถานการณ์ที่เป็นจริงได้ ทั้ง ๆ ที่มีความตั้งใจและรับผิดชอบอย่างดีเป็นส่วนใหญ่

ผลจากการวิจัยนี้คล้ายคลึงกับผลการวิจัยของ วาสนา นิกรัตน์² ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทย และวิชาวิธีสอนภาษาไทยกับผลการฝึกสอนวิชาภาษาไทยของนักศึกษาวิทยาลัยครูเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2518 ผลการวิจัยปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาเอกภาษาไทย รวมทั้งวิชาวิธีสอนภาษาไทยกับผลการฝึกสอนไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ขณะเดียวกันผลการวิจัยเรื่องนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศของ ฟิลลิส เบธ เมอร์เซอร์ (Phyllis Beth Mercer)³ ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนทดสอบ

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 4.

² วาสนา นิกรัตน์, "ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยและวิชาวิธีสอนภาษาไทยกับผลการฝึกสอนวิชาภาษาไทยของนักศึกษาวิทยาลัยครูเชียงใหม่" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 26.

³ Phyllis Beth Mercer, "A Study of the Relationship between Scores on the National Teacher Examinations, Teaching Performance and other Variables in a Selected Group of Student Teachers." Dissertation Abstract International. Vol. 33 No. 3 (September 1972): p. 1063-A.

มาตรฐานครู การฝึกสอนและตัวแปรอื่น ๆ ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดำรง
ในการวิจัยข้อหนึ่งว่า ไม่มีนัยสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนทดสอบสติปัญญา กับผลการ
ฝึกสอนและระหว่างคะแนนทดสอบมาตรฐานครูกับการฝึกสอนที่ระดับ .05

นอกจากนั้นด้านความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์ที่เลี้ยงก็เห็นว่า นักศึกษา
ส่วนใหญ่มีข้อบกพร่องมากที่สุดในด้านการดำเนินการสอน เช่น วิธีสอน การพูดอธิบาย การตั้ง
คำถาม การออกเสียงและการใช้อุปกรณ์การสอน จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับ
อาจารย์ที่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ในระหว่างการเก็บข้อมูล ทำให้สามารถสรุปได้ว่า สาเหตุ
ที่ปรากฏข้อบกพร่องส่วนใหญ่เช่นนี้ เนื่องจากนักศึกษายังฉงนในการสอนแบบบรรยายตามประสม
การณืเดิม จึงไม่สามารถริเริ่มใช้หรือดัดแปลงวัสดุต่าง ๆ เป็นอุปกรณ์การสอน รวมทั้งไม่
สามารถใช้อุปกรณ์การสอนได้ถูกต้องเหมาะสมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างคุ้มค่าแก่ผู้เรียนได้
ในค่านิยมหากการพูด การออกเสียงและการตั้งคำถามจึง เป็นปัญหาที่ต่อเนื่องติดตามมาเพราะ
ใช้การสอนแบบบรรยายมากทั้ง ๆ ที่มีประสบการณ์จำกัดในการประยุกต์ใช้ นอกจากนี้ยังมีปัญหา
เกี่ยวกับภาษาถิ่นอีกด้วย โดยปกติทั้งนักศึกษาฝึกสอนและนักเรียนพูดภาษาถิ่น แต่ในห้องเรียน
ต้องใช้ภาษากลาง จึงเกิดปัญหาในการเลือกใช้อธิบายคำอธิบายความคิด หรือใช้คำพูดให้เหมาะ
กับระดับของผู้เรียน รวมทั้งไม่สามารถตั้งคำถามที่กระตือรือร้นตรงจุดประสงค์ และไม่สามารถ
ออกเสียงวรรณยุกต์เสียงควบกล้ำที่แตกต่างจากภาษาถิ่นได้ (ภาษาถิ่นในภาคตะวันออกเฉียง
เหนือมักไม่มีควบกล้ำด้วยตัว ร ล และ ว การใช้วรรณยุกต์เอกโท ต่างจากภาษากลาง) เมื่อ
พูดไม่คล่องจึงทำให้พูดคอบและไม่ชัดเจนเพราะไม่มั่นใจ

ข้อบกพร่องดังกล่าวแสดงอย่างชัดเจนว่า ภาคปฏิบัติที่สำคัญของวิชาชีพครูและการ
ฝึกสอนได้แก่ วิธีดำเนินการสอนนั้น เป็นผลจากการที่วิทยาลัยครูฝึกอบรมนักศึกษาโดยเน้น
ภาคทฤษฎีและวิชาการมากกว่าการฝึกทักษะในการนำไปใช้อย่างแน่นอน ในการที่กล่าวเช่นนี้
มิได้เพียงแต่สรุปจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามเท่านั้น แต่ได้จากการ
วิเคราะห์หัตถ์สูตรการฝึกหัดครูและสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องด้วย กล่าวคือ ในการเรียนการสอนที่
เกี่ยวกับสมรรถภาพในการดำเนินการสอนเช่น การฝึกทักษะต่าง ๆ นั้นตามหัตถ์สูตรการฝึก

หัตถกรรมอุตสาหกรรม 2519 มีอยู่ 3 วิชา คือ

1. ศึกษา 131 หลักการสอนและการเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ 3 หน่วยกิต
4 ชั่วโมง/สัปดาห์
2. ศึกษา 231 วิธีสอนกลุ่มทักษะ 2 หน่วยกิต 3 ชั่วโมง/สัปดาห์
3. ศึกษา 232 วิธีสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 2 หน่วยกิต 3 ชั่วโมง/
สัปดาห์¹

จากการพิจารณาหลักสูตรจะเห็นว่า นักศึกษาได้เรียนวิชาที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะการสอนมากถึง 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ แม้จะไม่ได้เรียนในภาคเรียนเดียวกัน แต่รวมจากตัวเลขชั่วโมงที่ต้องเรียนทั้งหมดน่าจะมีเวลาฝึกทักษะอย่างเพียงพอ แต่ในการสัมภาษณ์อาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอน ซึ่งสอนวิชาดังกล่าวได้ทราบว่ามีการฝึกทักษะการสอนแบบจุลภาค (Micro Teaching) โดยใช้เทปบันทึกภาพ และการสอนเพื่อน (Peer group Teaching) อย่างไม่ทั่วถึง เพราะมีเวลาน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนนักศึกษาในแต่ละชั้น ดังนั้นในแต่ละวิชาวิธีสอน นักศึกษาได้มีโอกาสทดลองสอนเพียงครั้งเดียว และมักเป็นการฝึกทักษะทุกชนิดรวมกัน เมื่อทดลองสอนแล้วก็ไม่มีเวลาสอนซ้ำเพื่อปรับปรุงแก้ไขทักษะที่บกพร่อง โดยเฉพาะการฝึกทักษะแบบจุลภาคแต่ละทักษะ นักศึกษาจะไม่มีโอกาสออกมาฝึกหน้าชั้นเป็นรายบุคคล แต่เป็นการเลือกตัวแทนให้ออกมาฝึกแทนกลุ่ม เพราะมีทักษะต้องฝึกเป็นจำนวนมาก หากให้นักศึกษาแต่ละคนได้ฝึกทุกทักษะจะไม่มีเวลาเพียงพอ เนื่องจากต้องสอนภาคทฤษฎีของทักษะและวิธีสอนต่าง ๆ ด้วย การมีโอกาสฝึกน้อยครั้งในแต่ละวิชา ทำให้คะแนนปฏิบัติค่อย ๆ ค่อย ๆ ลดลง ผลในการเรียนภาคปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีสอนและการฝึกทักษะการสอนจึงไป

¹สภาการฝึกหัดครู, หลักสูตรการฝึกหัดครูอุตสาหกรรม 2519, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ตำรวจ, 2520), หน้า 20 - 22.

เน้นหนักอยู่ที่การสอบข้อเขียน ถึงแม้ในข้อสอบจะเป็นคำถามเชิงปฏิบัติ เช่น "คำถามที่ดีควรเป็นคำพูดขอใจจากตัวเลือกข้อ ก. ถึงข้อ จ." นักศึกษาสามารถเลือกได้ถูกต้องแต่ก็ไม่เกิดการปฏิบัติเป็นอัตโนมัติ อุปมาดังคนที่สามารถสอบวิชาศีลธรรมได้คะแนนดี ไม่ได้ปฏิบัติเหมือนคำตอบในข้อสอบเลย เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยครั้งนี้ ไม่สอดคล้องกับการวิจัยบางเรื่องที่ยืนยันว่าคะแนนสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและคะแนนฝึกสอนมีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะส่วนใหญ่ของการวิจัยนั้นเป็นการรวบรวมข้อมูลโดยใช้คะแนนเฉลี่ยสะสมกับคะแนนฝึกสอน ซึ่งได้มาโดยวิธีการระบบเดียวกัน คือการสอนและการวัดผลที่เน้นค่านพหุธิปัญญาจากอาจารย์ในวิทยาลัยครู นอกจากนั้นอาจารย์ในเทศกแต่ละท่านยังรับผิดชอบนักศึกษาฝึกสอนเป็นจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถติดตามผลอย่างใกล้ชิด มีเวลาให้คำแนะนำช่วยเหลือนักศึกษาน้อยเกินไป แต่ในเวลาตัดสินคะแนน น้ำหนักคะแนนของอาจารย์ในเทศกกลับมากกว่าคะแนนของอาจารย์พี่เลี้ยงซึ่งอยู่ใกล้ชิดกว่าและสามารถสังเกตพฤติกรรมการสอนมากกว่า จากการตอบแบบประเมินสมรรถภาพการสอนของผู้วิจัยซึ่งวิเคราะห์โดยให้น้ำหนักคะแนนของอาจารย์ในเทศกและอาจารย์พี่เลี้ยงเท่ากัน ผลการประเมินสมรรถภาพจึงต่างจากการวิจัยโดยใช้คะแนนเฉลี่ยสะสมและคะแนนฝึกสอนที่ตัดสินจากแผนกนิเทศกของวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

1. ฝ่ายบริหารในสถาบันฝึกหัดครู

นักวิชาการฝึกหัดครูและฝ่ายบริหารการฝึกหัดครู ควรมีการปรับปรุงการฝึกหัดครูโดยใช้โครงการฝึกครูแบบสมรรถฐานอย่างเต็มรูป ไม่เพียงแต่แก้ไขหลักสูตรโดยเน้นเนื้อหาให้ทันสมัยเท่านั้น แต่การเน้นวิธีการฝึกครูให้มีสมรรถภาพในการปฏิบัติควบคู่กับความภาคภูมิใจ โดยปรับปรุงทั้งระบบ เช่น การบริหารและการประเมินผลโครงการแต่ละชั้นเพื่อแก้ไขได้ทันทางที่ในขั้นต่อไป ไม่ใช่ประเมินผลเมื่อโครงการทั้งหมดเสร็จสิ้นลงแล้ว ซึ่งรายละเอียดของ

การปรับปรุงการบริหารการฝึกหัดครูนี้ ชีระ สุมิตร¹ ได้เสนอไว้แล้ว ส่วนการฝึกครูแบบสมรรถ-
ฐานโดยเน้นการปฏิบัตินี้ วิชัย วงษ์ใหญ่ เสนอให้นักศึกษาได้ทำการฝึกปฏิบัติในโรงเรียนควบ
คู่กับการเรียนทฤษฎีตั้งแต่ปีหนึ่ง โดยแบ่งระยะเวลาให้ฝึกตั้งแต่ชั้นง่าย เช่น การสังเกตพฤติ-
กรรมการเรียนการสอน การฝึกหน้าที่ครูทีละอย่างจนถึงชั้นฝึกสอนเต็มที และในการวัดผลควร
ถือเกณฑ์สมรรถฐานซึ่งวัดครอบคลุม 3 ด้านคือ เกณฑ์ความรู้ เกณฑ์การสอน และเกณฑ์ผลการ
สอนคือวัดผลที่นักเรียนซึ่งนักศึกษาฝึกสอนทำการสอนด้วย²

นอกจากนี้สถาบันฝึกหัดครู ควรจัดการประชุมสัมมนาระหว่างอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์
ที่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอน เพื่อให้มีความเข้าใจในหลักการต่าง ๆ ตรงกัน และสามารถรวม
มือกันฝึกครูใหม่ให้มีสมรรถภาพในการพัฒนาเยาวชนได้ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2. อาจารย์ในวิทยาลัยครู

2.1 ในการสอนวิชาการศึกษา 131 หลักการสอนและเตรียมประสบการณ์ภาค
ปฏิบัติ, 231 การศึกษาวิธีสอนกลุ่มทักษะ และ 232 การศึกษาวิธีสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์
ชีวิต ควรจัดอาจารย์ให้สอนแบบการสอนเป็นคณะ (Team Teaching) โดยบูรณาการเนื้อหาเพื่อขจัด
การเสียเวลาสอนทฤษฎีส่วนที่ซ้ำซ้อนกันบางตอนจะทำให้มีเวลาฝึกทักษะต่าง ๆ ในการดำเนินการสอน
ให้แก่นักศึกษาได้อย่างพอเพียง ปัญหาในการจัดการสอนเป็นคณะที่มักเกิดขึ้นเสมอคือ ผู้สอนแบ่งเนื้อ-
หากันแล้ววางแผนการสอนด้วยการผลัดกันเข้าสอนตามเนื้อหาที่ใ้มอบหมายโดยเฉพาะ ซึ่งกลายเป็น
เป็น "ผลัดกันสอน" (Turn Teaching) ไป การแก้ปัญหาเรื่องนี้น่าจะให้ผู้สอนทุกคนได้มีส่วนใน
การวางแผนการสอนแต่ละเรื่องด้วยกัน และถ้าจะให้ดียิ่งขึ้น การร่วมกันสอนในแต่ละตอนเพื่อประสาน
งานแก้ปัญหาและประเมินผลเป็นตอน ๆ ไปโดยตลอด

2.2 ในการวางแผนการสอนวิชาการศึกษา 131 หลักการสอนและเตรียมประสบการณ์
ภาคปฏิบัติ, 231 การศึกษาวิธีสอนกลุ่มทักษะ, และการศึกษา 232 วิธีสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์

¹ชีระ สุมิตร, การฝึกหัดครู : ปัญหาและโอกาส... หน้า 166 - 204.

²วิชัย วงษ์ใหญ่, "การฝึกครูตามแนวสมรรถฐาน" หน้า 14 - 20.

ชีวิต ควรเน้นวัตถุประสงค์ด้านพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาให้สามารถวางแผนการสอนได้
 ขอบตามแผนได้และประเมินผลตามแผนที่วางไว้ได้ เริ่มจากการฝึกให้นักศึกษาสามารถจับความ
 คิดรวบยอดของบทเรียน ทั้งวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของบทเรียน และจัดกิจกรรมการเรียน
 การสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น ๆ จากนั้นจึงฝึกทักษะการสอนทีละอย่างในแต่ละทฤษฎี จากง่าย
 ไปหายาก เช่น ฝึกการใช้แผนที่ แหล่งข้อมูล การตั้งคำถาม ฯลฯ อาจมีการใช้โทรทัศน์วงจร
 ปิดเข้าช่วยบางครั้ง เช่น การสอนจุดภาค ทั้งนี้ควรมีการประสานงานกับฝ่ายวางแผนการเรียน
 และฝ่ายเทคโนโลยีการศึกษาด้วย

2.3 ในการสอนวิชาอื่น ๆ แต่ละวิชา ควรเน้นให้นักศึกษารวบความถี่รวบยอด
 ที่เป็นแก่นของวิชานั้น และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้มากขึ้น แทนที่จะ
 บรรยายรายละเอียดของเนื้อหาทุกเรื่องทุกบท การเลือกเรื่องที่สำคัญมาบรรยายแบบเจาะลึก
 อย่างละเอียดเป็นตัวอย่าง เวลาที่เหลือจะได้ฝึกปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ได้มากขึ้น เช่น วิชา
 ประวัติ 121 (ประวัติศาสตร์เอเชียภาคเนย์ 1) ซึ่งเป็นวิชาบังคับของหมวดวิชาเอกสังคม
 อาจารย์ผู้สอนควรกล่าวถึงลักษณะรวมของประเทศในภาคพื้นดังกล่าวและความเป็นมาโดยทั่ว ๆ
 ไปคือ ระยะเวลาได้รับอิทธิพลด้านอารยธรรมจากจีน อินเดีย และอิสลาม ระยะเวลาที่สอง เมื่อ
 ภัยจักรวรรดินิยมตะวันตก และระยะที่สามภายหลังเอกราชมีปัญหารวมและที่แตกต่างเป็นพิเศษ
 จากนั้นอาจเลือกประเทศหนึ่งมาบรรยายละเอียดรวมทั้งวิเคราะห์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและแนว
 โน้มที่อาจเป็นไปได้ ภาคปฏิบัติของวิชานี้คือให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มอภิปรายหรือจัดกิจกรรมเกี่ยวกับ
 ประเทศหนึ่งหรือกลุ่มประเทศหนึ่ง เพื่อให้นักศึกษาฝึกทักษะการใช้แหล่งข้อมูล ลำดับข้อมูล
 วิเคราะห์ข้อมูลและแนวโน้มสถานการณ์ได้ สามารถแสดงออกอย่างอิสระ มีเหตุผลและหลักการ
 แม้จะไม่สามารถทำได้ครบทุกประเทศ แต่นักศึกษาอาจนำหลักการเรียนและความถี่รวบยอดของ
 วิชาไปใช้ในการเรียนรู้ประเทศที่คล้ายคลึงกัน เช่น กลุ่มประเทศตะวันออกไกล เอเชียใต้
 เป็นต้น

2.4 ควรมีการปรับปรุงการวัดและประเมินผลที่เน้นความจำในรายละเอียดของ
 เนื้อหาเป็นความรู้ที่สามารถประยุกต์ใช้ และในการประเมินผลการฝึกสอน ควรวางแผน

ให้แน่นอนและให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องรับรู้ให้ตรงกัน จัดการควบคุมการบริหารของการวัดผล อย่างมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน

2.5 เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับการพูด ควรให้เรียนวิชาหลักการพูด หรือวาทกรรมสำหรับครู เป็นวิชาบังคับพื้นฐาน

3. โรงเรียนฝึกสอน

ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน คือ การที่ฝ่ายบริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงในโรงเรียนฝึกสอนบางแห่ง ไม่ได้ยึดเกณฑ์ในการวัดผลการฝึกสอนตามที่วิทยาลัยครูวางไว้อย่างเคร่งครัด และมีบางแห่งที่ถือว่าการที่นักศึกษาฝึกสอนเป็นการแบ่งเบาการสอน จึงไม่ได้ให้คำปรึกษาและแนะนำนักศึกษาอย่างใกล้ชิด คงปล่อยให้นักศึกษาฝึกสอนทดลองใช้ความสามารถของตนตามลำพัง ฝ่ายบริหารของโรงเรียนควรถือเป็นหน้าที่ในการฝึกครูใหม่เท่า ๆ กับฝึกนักเรียนของตนเอง โดยทำความเข้าใจกับฝ่ายสถาบันฝึกครูและประสานงานกันอย่างเต็มที่ เพื่อฝึกครูรุ่นใหม่ ๆ ที่มีสมรรถภาพให้แก่เยาวชนของชาติ เพราะการทำหน้าที่ดังกล่าวจะเป็นการกระตุ้นครูประจำการให้ปรับปรุงตนเองและมีการเปลี่ยนแปลงในทางดี ขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

สำหรับผู้ที่สนใจ เกี่ยวกับการผลิตครูของสถาบันฝึกหัดครูอาชีวศึกษาด้านอื่น ๆ เช่น

1. ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์วิชาอื่น ๆ กับการฝึกสอนในระดับปริญญาตรี
2. ปัญหาการฝึกสอนวิชาต่าง ๆ
3. ทักษะคตินักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอน, การวัดผล และการฝึกสอน
4. วิเคราะห์ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันฝึกหัดครูและโรงเรียนในท้องถิ่น